

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	89
Подсевахіна С.Л., Паламарчук О.І., Чабанна О.С., Мирний Д.П.	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОНЛАЙН ФОРМ ОСВІТИ ТА ПРАКТИЧНІ КРОКИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	91
Подсевахіна С.Л., Мочоний В.О., Доценко М.Я., Шехунова І.О.	
МАЙНДМЕПІНГ НА ЗАНЯТТЯХ З МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ТА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ІСПИТУ КРОК.....	93
Приходько О.Б., Гавриленко К.В., Ємець Т.І., Попович А.П., Малєєва Г.Ю., Шеметенко О.О.	
ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ «PHARMACY SIMULATOR» НА КАФЕДРІ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ	93
Ткаченко Н.О., Демченко В.О., Литвиненко О.В., Червоненко Н.М., Зарічна Т.П., Демченко В.О.	
МОВНИЙ СТАНДАРТ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	94
Турган О.Д.	
ВПРОВАДЖЕННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ.....	97
Усачова О.В., Сіліна Є.А, Воробйова Н.В., Білих В.М.	
ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФІЛОСОФІЇ МЕДИЦИНИ В ФОРМУВАННІ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ.....	98
Утюж І.Г., Спиця Н.В.	
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ФТИЗИАТРІЇ І ПУЛЬМОНОЛОГІЇ НА ДОДИПЛОМНОМУ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПАХ НАВЧАННЯ.....	100
Ясінський Р.М., Растворов О.А., Шальмін О.С.	

кафедрі, можна висловити думку абсолютної більшості викладацького складу про те, що дистанційне навчання, безсумнівно, має багато позитивних моментів. Однак, цілком зрозуміло і те, що дистанційне навчання не може розглядатися як самостійна форма навчання на клінічних кафедрах у медичних вузах, тому що немає можливості відпрацювати практичні навички.

Література

1. Безкоровайна І.М. Особливості медичної освіти в Україні у воєнний час / І.М. Безкоровайна, Л.К. Воскресенська, В.В. Ряднова // Вістник проблем біології і медицини. – 2023. - Випуск 1 (168). – С. 219-223. Режим доступу: [https://vpbm.com.ua/ua/vipusk-1-\(168\),-2023/2023/03/25/osoblivosti-medichnoi-osvit/](https://vpbm.com.ua/ua/vipusk-1-(168),-2023/2023/03/25/osoblivosti-medichnoi-osvit/)
2. Особливості дистанційного навчання у закладі вищої освіти. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти : І Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Київ, 16 червня 2020 року. Київ, 2020. С. 154.
3. Boms O. Integrating innovation as a core objective in medical training / O. Boms, Shi Z., N. Mallipeddi [et al.] // Nat Biotechnol. 2022. № 40. p. 434-437 <http://doi.org/10.1038/s41587-022-01253-x>.
4. Rajab M.H. Challenges to online medical education during the Covid-19 pandemic / M.H. Rajab, AM. Gazal, K. Alkattan // Cureus. 2020. № 12 Vol.7. P.8966
5. Сабатовська І. С. Педагогічні умови використання активних методів навчання у процесі підготовки фахівців медичного профілю / І.С. Сабатовська, М.А. Селезньов // Медична освіта. – 2017. – № 4. – С. 48–52..
6. Симуляційний тренінг в медичній освіті. <https://clincasequest.academy/simulation/>.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОНЛАЙН ФОРМ ОСВІТИ ТА ПРАКТИЧНІ КРОКИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Подсевахіна С.Л., зав. кафедри, доц., Мочоний В.О., асистент,
Доценко М.Я., професор, Шехунова І.О., доц.

Кафедра внутрішніх хвороб ННІПО

Ключові слова: онлайн навчання, офлайн освіта, дистанційне навчання, технології передавання знань, методологія освітнього процесу, оптимізація навчання, ефективність методів освіти.

З 2020 р., у зв'язку з пандемією Covid-19, в Україні та в усьому світі значно пришвидшився перехід до дистанційної форми освіти. З 2022 року, в реаліях широкомасштабної військової агресії в Україні, онлайн освіта стала необхідною безпековою складовою нашого суспільства і стала провідною формою навчання у прифронтових регіонах.

Якщо раніше дистанційне навчання розглядалось як якісне доповнення класичних очної та заочної форм навчання, і було скоріш виключенням з правил аніж стандарт, то наразі, в умовах військового стану і широкого впровадження телемедицини та онлайн комунікації, дистанційна освіта стає провідною формою навчання.

Треба відзначити, що онлайн освіта має як переваги так і недоліки. Серед переваг – безпека в умовах війни, більша економічна доцільність, швидкість передачі інформації, гнучкість планування занять, мобільність викладачів та слухачів. Серед недоліків – значні обмеження в демонстрації практичної частини учбового матеріалу, що є найбільш актуальним при проведенні майстер - класів та тренінгів з опанування практичних навичок, адже всі приклади будуть умовно "віртуальними", ступінь взаємодії слухача з наочно показаним предметом або живим прикладом значно нижча, ніж під час очних занять. Також існують психологічні особливості сприйняття інформації слухачем. Так, під час очних колективних семінарських або практичних занять йде інтерактивне обговорення та обмін думками між викладачем та студентами, інтернами або курсантами, тоді як під час онлайн занять взаємодія учасників учбового процесу значно утруднена, що погіршує сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. Наявність психологічного напруження, притаманного онлайн заняттям, як у викладачів, так і в слухачів, призводить до швидкої втоми і зменшенню об'єму ефективно засвоєного матеріалу, порівняно з очними заняттями. Нарешті, суттєвим недоліком є складність опанування електронними формами навчання, особливо слухачами старших вікових груп, адже відчуття стресу і безпорадності, які відчуває курсант при складнощах з підключенням, значно ускладнює отримання

якісних знань онлайн. Подолання цих негативних аспектів дистанційної освіти дозволить значно поліпшити якість отримання знань курсантами.

Для якісного представлення освітнього матеріалу, особливо наочно демонстрованих матеріалів, предметів чи явищ, важливо максимально якісно і всеохоплююче їх показати. Оскільки демонстрування їх за допомогою web-камери не є наочним, методом вибору буде запис відео в гарній якості заздалегідь. При цьому інформація буде краще сприйматися, якщо викладач буде коментувати те, що відбувається в живому режимі під час заняття, з можливим зупиненням відео, чи живим переключенням на фото матеріали або Інтернет ресурси. Таким чином досягається інтерактивність і висока якість викладання учбового матеріалу з демонстрацією ключового предмета або живого прикладу під час заняття.

Для досягнення інтерактивного обговорення, обміну думками та досвідом, важливо щоб курсанти мали візуальний контакт з колективом слухачів і лектором. В умовах онлайн найпростіше це зробити з ввімкнутими камерами курсантів, якісно і просто це досягається у середовищі MS Teams.

Для зменшення психологічного напруження, під час онлайн занять, дуже важливо лімітувати їхню тривалість. Так, заняття тривалістю 1,5 години краще розділити на 45 хвилинні частини з перервою 15 хвилин. Звичайно, курсантам необхідно наголошувати необхідність перерви від своїх гаджетів та бажаний короткий відпочинок на свіжому повітрі.

Для досягнення більш дружньої та невимушеної атмосфери навчання, студентам, інтернам і слухачам варто поставити особисті фото на персональні профілі та більш активно використовувати панель реакції та чат. Це має важливе значення при тривалому періоду навчання слухачів.

Для покращення обміну досвідом фахівців на післядипломному етапі навчання, варто давати можливість висловитися курсантам після занять, а також проводити реферативні конференції. На до дипломному етапі це дасть можливість краще розвинути клінічне мислення студента та додасть навиків колективної співпраці у медичній спільноті.

Слід також зазначити, що онлайн освіта не може повністю замінити класичне очне навчання, це особливо гостро проявляється у підготовці слухачів хірургічного та стоматологічного профілів, тож для забезпечення якісної підготовки фахівців необхідними є і офлайн заняття. В умовах виражених безпекових загроз методом вибору будуть навчання в захищених аудиторіях та заняття в клініках з невеликими групами слухачів.

Дистанційне навчання стало невід'ємною формою освіти в сучасних умовах. Дуже важливо максимально широко використовувати нові переваги в навчанні та ефективно нівелювати недоліки, адже це значно поліпшить засвоєння учбового матеріалу студентами та курсантами в умовах складної безпекової обстановки. Слід аналізувати і використовувати ліпші сторони як онлайн так і офлайн освіти і надавати високу якість освітніх послуг, реагуючи на виклики сьогодення.

Література

1. Вдовиченко, С., Устенко, І., & Апенько, Н. (2022). Онлайн навчання. Науковий збірник «InterConf», (128), 79–80. Отримано з <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/1441>
2. Васильєва Д. Стан дистанційного навчання під час війни в Україні. Український педагогічний журнал. 2022. № 2. С. 38-47.
3. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 8 вересня 2020 року №1115 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції 28 вересня 2020 року за №941/35224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> (дата звернення 30.09. 2021).
4. Кішак Т.С. Covid-19 та дистанційне навчання у закладах вищої освіти: аналітичний огляд наукових публікацій з міжнародних видань. Національний університет біоресурсів і природокористування України. 2020. URL: <https://nubip.edu.ua/node/79877>.
5. Особливості дистанційного навчання у закладі вищої освіти. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти : І Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Київ, 16 червня 2020 року. Київ, 2020. С. 154.